

Parlament Europejski

DR CZESŁAW SIEKIERSKI

Posel do Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Komunikat Komisji Europejskiej „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” — najważniejsze pytania i odpowiedzi

WWW.SIEKIERSKI.PL

Parlament Europejski

DR CZESŁAW SIEKIERSKI

Posel do Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowni Państwo

Wspólna Polityka Rolna jest jedną z najstarszych i najbardziej kompleksowych polityk Unii Europejskiej i jednym z filarów integracji europejskiej. Dzięki WPR zapewnione jest m.in. bezpieczeństwo żywnościowe w Europie, stabilizacja dochodów rolniczych czy też dostarczanie dóbr publicznych dla społeczeństwa. Funkcjonujące mechanizmy WPR sprzyjają poprawie konkurencyjności rolnictwa na rynku światowym i zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich. Ponadto WPR przyczynia się również do realizacji innych kluczowych celów Unii Europejskiej takich jak: zwiększenie zatrudnienia i wzrost gospodarczy w sektorze rolno-spożywczym, zapewnienie zrównoważonego rolnictwa i działań w dziedzinie klimatu oraz w zakresie realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

Jednakże WPR stoi obecnie w obliczu wielu poważnych wyzwań związanych m.in. z: rosnącą rolą uwarunkowań zewnętrznych (porozumienia handlowe, globalizacja), koniecznością zachowania konkurencyjności europejskiego rolnictwa, wystąpieniem Wielkiej Brytanii z UE i jego następstwami dla budżetu, z potrzebą ochrony środowiska czy też zmianami klimatu. Aby sprostać tym wyzwaniom konieczna będzie silna, wspólnotowa polityka rolna, gwarantująca utrzymanie żywotnego i zrównoważonego rolnictwa we wszystkich regionach UE.

W dniu 29 listopada 2017 r. został opublikowany komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów pt. „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności”. Tego samego dnia komisarz ds. rolnictwa Phil Hogan zaprezentował komunikat na forum Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego. Przedstawiony dokument uwzględnia wynik konsultacji publicznych oraz prezentuje wizję Komisji co do przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej po 2020 r. Komunikat nadaje nowy kierunek realizacji WPR oraz wskazuje jak sprostać pojawiającym się nowym wyzwaniom.

Niniejsza broszura prezentuje:

- najważniejsze pytania i odpowiedzi dotyczące przyszłości WPR po 2020 r. zaprezentowane w komunikacie KE „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności”
- mój komentarz dla „Parliament Magazine” w sprawie przyszłości WPR po 2020 r.

Dlaczego rolnictwo i obszary wiejskie są tak ważne dla przyszłości UE?

Rolnictwo UE jest jednym ze światowych liderów w produkcji żywności; zapewnia ono bezpieczeństwo żywnościowe ponad 500 mln obywateli Unii. Rolnicy w UE są jednocześnie pierwszymi zarządcami środowiska przyrodniczego, ponieważ dbają o zasoby naturalne w postaci gleby, wody, powietrza i różnorodności biologicznej na 48 % gruntów w UE (leśnicy odpowiadają za kolejne 36 % gruntów) oraz zapewniają niezbędne pochłaniacze dwutlenku węgla, a także dostawy odnawialnych źródeł energii na potrzeby przemysłu i energetyki.

Rolnictwo stanowi podstawę ogromnej liczby miejsc pracy, zarówno w samym sektorze (tu stałe zatrudnienie znajduje 22 mln osób), jak i w szerszej pojmowanym sektorze spożywczym (rolnictwo, przetwórstwo spożywcze i związane z nimi sprzedaż detaliczna i usługi zapewniają około 44 mln miejsc pracy). Obszary wiejskie w UE zamieszkuje ogółem 55% obywateli Unii, przy czym stanowią one również główne obszary istotne z punktu widzenia zatrudnienia, rekreacji i turystyki.

Europejska żywność jest sprzedawana nie tylko na jednolitym rynku, ale jest znana i ceniona poza granicami UE. Wartość eksportu produktów rolno-spożywczych z UE jest najwyższa na świecie (w 2016 r. wyniosła 131 mld EUR).

Co sprawia, że rolnictwo nie może być traktowane jak każdy inny sektor gospodarki?

W przeciwieństwie do większości pozostałych sektorów gospodarki rolnictwo jest w ogromnym stopniu uzależnione od warunków pogodowych. Często jest ono poddawane próbom w postaci niestabilnych cen, klęsk żywiołowych, chorób roślin czy zwierząt, w wyniku których każdego roku co najmniej 20% rolników traci ponad 30% swoich dochodów. Jednocześnie presja na zasoby naturalne jest nadal wyraźna i wynika częściowo z pewnych form działalności rolniczej. Zmiana klimatu może zaostrzyć wszystkie wyżej wspomniane problemy.

Rolnictwo stoi jednocześnie w obliczu wyzwań związanych z niską rentownością — m.in. z uwagi na obowiązujące w UE wysokie normy produkcji, wysokie koszty czynników produkcji oraz rozdrobnioną strukturę sektora pierwotnego.

Jakie są dotychczasowe wyniki funkcjonowania WPR?

Wspólna polityka rolna jest jedną z najstarszych polityk Unii Europejskiej. Dzięki WPR zapewnione jest m.in. bezpieczeństwo żywnościowe w Europie, stabilizacja dochodów rolniczych czy też dostarczanie dóbr publicznych dla społeczeństwa. Istniejące mechanizmy WPR sprzyjają poprawie konkurencyjności rolnictwa na rynku światowym i zrównoważonemu rozwojowi obszarów wiejskich.

Europejska polityka rolna uczyniła z UE potęgę rolno-spożywczą: UE jest największym światowym eksporterem produktów rolno-spożywczych, a jej dziedzictwo kulinarne, produkty spożywcze i umiejętności producentów cieszą się niezrównaną renomą.

Płatności bezpośrednio wspierają obecnie 7 mln gospodarstw, obejmując 90 % użytków rolnych. Podczas gdy stanowią one około 46 % dochodu społeczności rolniczej w UE, w wielu regionach i sektorach odsetek ten jest znacznie wyższy. Polityka rozwoju obszarów wiejskich wnosi na wiele sposobów istotny wkład w gospodarkę rolną i niezbędne źródła utrzymania na obszarach wiejskich.

W ramach WPR istotnie zwiększono również nacisk na kwestie środowiska, klimatu i szerszej pojmowanych obszarów wiejskich, na których prowadzona jest działalność rolnicza. Dzięki temu sektor ten zdołał zwiększyć swoją wydajność o blisko 9 % w porównaniu z 2005 r., a jednocześnie ograniczyć emisję gazów cieplarnianych o 24 % w porównaniu z 1990 r. oraz zmniejszyć zużycie nawozów, co przełożyło się na poprawę jakości wód.

Dlaczego WPR potrzebuje nowej reformy?

Od 1962 r. WPR przeszła szereg reform, a w rolnictwie europejskim nastąpił szereg ewolucyjnych zmian. Z jednej strony szcycimy się mianem największego eksportera żywności na świecie i rekordową nadwyżką w handlu rolno-żywnościowym. Nasze rolnictwo jest też obecnie bardziej zrównoważone, lepiej odpowiada na potrzeby ochrony środowiska, klimatu czy bioróżnorodności. Równocześnie jednak nadal występują problemy niskich i niepewnych dochodów rolniczych, pogłębia się problem wyludniania się wsi oraz braku zastępowalności pokoleń w gospodarstwach. Praca w rolnictwie jest coraz mniej atrakcyjna dla młodych ludzi, co oprócz braku odpowiednich dochodów i stabilności wynika również z jej dużej uciążliwości, pomimo postępu technicznego, który się dokonał.

Szybko zmienia się też sytuacja na świecie, podobnie jak wyzwania stojące zarówno przed rolnikami, jak i przed całym społeczeństwem. Wobec postępujących procesów globalizacji, cyfryzacji, liberalizacji gospodarki światowej, niepewnej sytuacji politycznej i gospodarczej oraz zmian klimatycznych rolnicy muszą każdego dnia uczyć się funkcjonować w zmieniającym się środowisku.

WPR ma pomóc im w radzeniu sobie z tymi zmianami w perspektywie średnio- i długoterminowej. Konieczne jest uwspólnotowanie globalnego rynku rolnego poprzez ujednocianie standardów i wyrównywanie warunków konkurencji. Sektor rolny wymaga także stworzenia pewnego rodzaju osłony przed niespodziewanymi wydarzeniami natury politycznej.

Zreformowana polityka rolna musi nadać impuls do przejścia na bardziej zrównoważone rolnictwo. WPR powinna przyczynić się do zwiększenia odporności sektora w trudnych czasach, wspierać dochody rolników i rentowność ich działalności. WPR musi w pełni korzystać z innowacji cyfrowych, które mogą ułatwiać codzienną pracę rolników, ograniczyć biurokrację i sprzyjać wymianie pokoleń.

WPR powinna doprowadzić do wzmocnienia unijnych obszarów wiejskich, które stanowią źródło naszych europejskich tradycji i modelu gospodarstwa rodzinnego. Należy też w większym stopniu wykorzystywać ogromny potencjał, jaki mają obszary wiejskie w zakresie tworzenia miejsc pracy w zielonej gospodarce, głównie w obszarze odnawialnych źródeł energii.

Dlaczego potrzebne jest dalsze uproszczenie WPR?

W połowie września 2016 r. Komisja Europejska przedstawiła projekt przeglądu Wieloletnich Ram Finansowych UE na lata 2014-2020, w tym Wspólnej Polityki Rolnej, w ramach tzw. rozporządzenia Omnibus. Celem przeglądu było większe skoncentrowanie unijnego budżetu na realizację głównych potrzeb UE związanych z rozwojem gospodarczym i tworzeniem nowych miejsc pracy oraz rozwiązaniem kryzysu migracyjnego. W odniesieniu do WPR uzgodnione zapisy z rozporządzenia Omnibus miały charakter upraszczający. Dzięki zastosowaniu szeregu udoskonaleń w rozporządzeniach regulujących m.in. takie kwestie jak płatności bezpośrednie, rozwój obszarów wiejskich, rynki rolne czy finansowanie WPR, państwa członkowskie uzyskały większą elastyczność do wdrażania poszczególnych mechanizmów polityki rolnej.

Wprowadzone zapisy w rozporządzeniu Omnibus stanowiły pewnego rodzaju przygotowanie do dalszych prac na forum UE dotyczących przyszłości WPR po 2020 r. I tak w toku dalszych prac i przeprowadzonych w pierwszej połowie 2017 r. konsultacji publicznych w sprawie przyszłości WPR po 2020 r. podkreślono m.in. potrzebę dalszego uproszczenia tej polityki.

Wdrażanie WPR powinno przebiegać płynniej, gdyż duża złożoność przepisów prawnych, pozostawia miejsce do dalszej modernizacji WPR w sposób ewolucyjny, bez fundamentalnych zmian struktury tej polityki. Proces ten popiera Komisarz ds. Rolnictwa

Phil Hogan, który inicjując dyskusję o zmianach w WPR po 2020 r. określił go jako „modernizacja i uproszczenie WPR”, a więc dążenie w kierunku dalszej reformy WPR drogą ewolucji niż rewolucji.

Zmodernizowana i uproszczona przyszła WPR powinna być mniej złożona, mniej biurokratyczna i w efekcie bardziej wydajna. Ponadto rozwój usług doradczych dla rolników i kompletne wdrożenie geoprzestrzennych wniosków o pomoc będą kolejnym krokiem upraszczającym składanie wniosków o pomoc i wdrażanie środków inwestycyjnych. Rolnicy powinni znaleźć się w centrum nowej WPR po 2020, a uproszczenie powinno zostać dokonane nie tylko na rzecz administracji, ale przede wszystkim rolników.

Na czym polega istota zmian zaproponowanych przez Komisję Europejską?

Według propozycji KE przyszła WPR określi wspólne cele oraz zestaw środków pozwalających je osiągnąć. Państwa członkowskie będą mogły wybierać z tego wspólnego zestawu środków, na poziomie krajowym lub regionalnym, najodpowiedniejsze dla nich opcje do osiągnięcia celów wyznaczonych na szczeblu UE. Przejście od podejścia uniwersalnego do uwzględniania indywidualnych potrzeb oznacza, że wymogi unijne zostaną ograniczone do minimum. Faktyczne potrzeby krajowe będą oceniane przez państwa członkowskie i włączane przez nie do zatwierdzanego na poziomie UE planu strategicznego WPR.

Każde państwo członkowskie powinno ustanowić krajowy plan strategiczny WPR, którego zadaniem ma być ukierunkowanie interwencji w taki sposób, aby zmaksymalizować wkład WPR w realizację celów UE oraz lepiej uwzględniać lokalne warunki i potrzeby w odniesieniu do tych celów. W ten sposób państwa członkowskie będą ponosić większą odpowiedzialność i w większym stopniu odpowiadać za określanie celów i sposób ich realizacji, jednak w ramach tego nowego podejścia nadal będą zapewniane równe warunki działania i ochrona przyrody oraz utrzymane zostaną oba filary tej polityki. Jednocześnie państwa członkowskie będą miały więcej do powiedzenia przy opracowywaniu ram zgodności i kontroli mających zastosowanie do beneficjentów. Należy przy tym zaznaczyć, że krajowe plany strategiczne nie będą opracowywane w oderwaniu od siebie, lecz w ramach ustrukturyzowanego procesu, a Komisja będzie je oceniać i zatwierdzać.

Zgodnie z logiką podejścia Komisji dotyczącego „budżetu ukierunkowanego na wyniki” przyszły system realizacji WPR powinien być bardziej nastawiony na wyniki, umacniać pomocniczość, przewidując dla państw członkowskich znacznie większą rolę w rozwijaniu programów krajowych, dążyć do uzgodnionych, realistycznych i odpowiednich celów, a także pomagać ograniczać obciążenia administracyjne dla beneficjentów.

Czy przyszła WPR nadal będzie wspierać dochody rolników?

Rolnicy europejscy prowadzą działalność rolniczą dostarczając tym samym szereg dóbr publicznych w zakresie środowiska, bioróżnorodności, krajobrazu, żywotności obszarów wiejskich czy kultury lokalnej. Niemal 7 milionów gospodarstw rolnych w całej Unii Europejskiej korzysta z płatności bezpośrednich, które często stanowią znaczną część dochodu z działalności rolniczej danego gospodarstwa. Średnie dochody rolnicze kształtują się na poziomie ok. 40% średniej dla pozostałych grup zawodowych, a połowę z tych dochodów stanowią wypłacane rolnikom z budżetu UE płatności bezpośrednie, które mają na celu zapewniać rentowność gospodarstw i obszarów wiejskich.

Bez wsparcia bezpośredniego większość europejskich rolników nie poradzi sobie z zachowaniem działalności rolniczej i stabilności dochodowej, co może poważnie zagrozić bezpieczeństwu żywnościowemu w zakresie dostępności do wysoko jakościowej żywności.

Dlatego też płatności bezpośrednio pozostaną istotnym elementem przyszłej WPR. Jednak zachowanie wsparcia bezpośredniego będzie bardziej skuteczne i wydajne, jeśli zostanie ono uproszczone i lepiej ukierunkowane.

Czy utrzymane zostaną dwa filary WPR (I filar - płatności bezpośrednio i instrumenty rynkowe oraz II filar — rozwój obszarów wiejskich)?

Zróźnicowanie państw członkowskich i regionów sprawiają, że konieczne będzie utrzymanie dwufilarowej struktury w przyszłej WPR. Dwa filary to dwa uzupełniające się aspekty wspólnej polityki rolnej, które powinny zostać utrzymane. Wyrażają one podział działań WPR na dwa zasadnicze rodzaje interwencji. Pierwszy filar służy wsparciu rolników w formie płatności bezpośrednich i instrumentów rynkowych, uzależnionych od przestrzegania podstawowych zasad i celów środowiskowych. Drugi filar stanowi wieloletnie i elastyczne narzędzie inwestowania, dostosowane do warunków lokalnych każdego państwa członkowskiego i służy w szczególności wspieraniu projektów długoterminowych dotyczących rozwoju działalności gospodarczej, społecznej i prośrodowiskowej na obszarach wiejskich.

WPR stoi obecnie także w obliczu wielu poważnych wyzwań związanych m.in. z: rosnącą rolą uwarunkowań zewnętrznych (globalizacja, porozumienia handlowe, spekulacje giełdowe), koniecznością zachowania konkurencyjności europejskiego rolnictwa, wystąpieniem Wielkiej Brytanii z UE i jego następstwami dla budżetu, z potrzebą ochrony środowiska czy też zmianami klimatu. Dlatego też, aby sprostać tym wyzwaniom konieczna będzie silna, wspólnotowa polityka rolna, która powinna zostać utrzymana w dwufilarowym kształcie.

Czy wszyscy rolnicy po reformie będą traktowani tak samo?

Zmiany jakie z biegiem czasu zaszły we Wspólnej Polityce Rolnej oraz stosowanie „kryteriów historycznych”, sprawiły że poziom wsparcia może być bardzo różny w zależności od gospodarstwa, państwa członkowskiego i regionu. Dla przykładu na północnym zachodzie kontynentu średnia wielkość gospodarstwa wynosi kilkadziesiąt ha, podczas gdy na południu i w większości nowych państw członkowskich jest to kilkakrotnie mniej. W szczególności trudnej sytuacji są drobni rolnicy właśnie w Europie Środkowo-Wschodniej, bo podczas gdy w małych gospodarstwach na południu Europy dominuje dochodowa uprawa winorośli, oliwek czy owoców i warzyw, to w naszym regionie tradycyjne małe gospodarstwa nie mają większych szans na wypracowanie właściwych dochodów. W Polsce problem ten dotyczy szczególnie regionów południowo-wschodnich, gdzie średnia wielkość gospodarstwa to zaledwie kilka ha. To pokazuje jak trudno jest w ramach jednej WPR wspierać tak zróżnicowane rolnictwo.

Niwelowanie różnic w poziomie wsparcia pomiędzy państwami członkowskimi, regionami i poszczególnymi rolnikami jest jednym z postulatów w ogłoszonym przez KE komunikacie. Wskazano w nim, że WPR ma przede wszystkim zapewnić, aby wsparcie trafiało do prawdziwych rolników, koncentrując się na tych, dla których działalność rolnicza stanowi podstawowe źródło utrzymania. Jednocześnie musi odgrywać tę rolę zgodnie z zasadą równości między państwami dużymi i małymi, Wschodem i Zachodem, Północą i Południem.

Chodzi o to, aby dążyć do zmniejszenia różnic między państwami członkowskimi pod względem wsparcia w ramach WPR. Nawet jeśli uznać istniejące w UE duże zróżnicowanie względnych kosztów pracy i gruntów oraz różny potencjał w zakresie działalności rolniczej, wyzwania z jakimi muszą się mierzyć wszyscy rolnicy w UE, są podobne w odniesieniu do niestabilności rynku, środowiska i klimatu. Dlatego należy dążyć do tego, aby WPR stawała się bardziej sprawiedliwa.

W jaki sposób przyszła WPR będzie wspierać podejmowanie działalności przez młodych rolników oraz jakie działania planowane są w celu przyspieszenia wymiany pokoleń?

Europa liczy coraz mniej rolników ze względu na trudności związane z wykonywaniem tego zawodu i wielkością koniecznych inwestycji na początku działalności. W ostatnim dziesięcioleciu ogólna liczba rolników w UE-27 zmniejszyła się w szybkim tempie: z 14,5 mln w 2005 r. do 10,7 mln w 2013 r., w tym liczba młodych rolników (w wieku do 44 lat) spadła z 3,3 mln do 2,3 mln. Obecnie 4,5 mln rolników w Europie ma ponad 65 lat (30% rolników), a tylko 6% — mniej niż 35 lat. Dlatego też celem przyszłej WPR powinno być zniesienie przeszkód, jakie napotykają młodzi ludzie pragnący rozpocząć działalność rolniczą oraz wsparcie wymiany pokoleniowej, która będzie konieczna do zachowania w przyszłości wysokiej jakości żywności i jej bezpieczeństwa w UE.

Młodzi rolnicy i inne nowe podmioty napotykają na wiele problemów, które utrudniają im rozpoczęcie działalności rolniczej, w tym m.in. problemy ekonomiczne (np. wysokie ceny gruntów), społeczne np. postrzeganie rolnictwa jako nieatrakcyjnego lub przestarzałego zajęcia, często bez odpowiedniej ochrony socjalnej.

WPR powinna silniej wspierać rozpoczynanie działalności przez młodych i nowych producentów rolnych – nie tylko poprzez specjalne adresowane mechanizmy, ale także dzięki zachowaniu stabilności tej polityki. Rolnicy potrzebują więcej stabilności, aby móc dokonywać inwestycji na wiele lat i stawiać czoła wyzwaniu wymiany pokoleń. Dlatego należy ułatwić młodym rolnikom dostęp do instrumentów finansowych w celu wspierania ich inwestycji w gospodarstwo i kapitał obrotowy, a także lepiej dostosować ten dostęp do potrzeb inwestycyjnych nowych podmiotów rozpoczynających pracę na roli.

Natomiast wymiana pokoleń powinna stać się priorytetem przyszłej WPR, przy czym państwa członkowskie mają najlepsze możliwości stymulowania wymiany pokoleń dzięki swoim uprawnieniom w zakresie regulacji dotyczących: gruntów, podatków, prawa spadkowego lub planowania przestrzennego. Wsparcie nowego pokolenia rolników można połączyć z odpowiednimi zachętami do zaprzestania działalności rolniczej dla starszego pokolenia i do przekazywania wiedzy między pokoleniami, a także ze zwiększeniem możliwości w zakresie obrotu ziemią i ułatwieniem planowania sukcesji gruntów.

Jak przyszła WPR będzie wspierać mieszkańców obszarów wiejskich?

WPR ma wpływ nie tylko na sektor rolnictwa, ale przyczynia się także do wzmocnienia lokalnej gospodarki obszarów wiejskich i poprawy dobrobytu na obszarach wiejskich. Około połowa ludności UE mieszka na obszarach wiejskich. Bez rolnictwa trudno byłoby utrzymać żywotność i poczucie wspólnoty wielu społeczności. Dlatego też w ramach WPR rolnicy uzyskują pomoc finansową, która ma zagwarantować, że będą w dalszym ciągu uprawiać ziemię, oraz sprzyjać tworzeniu dodatkowych miejsc pracy poprzez rewitalizację wsi, projekty na rzecz ochrony krajobrazu lub dziedzictwa kulturowego oraz wiele innych działań bezpośrednio lub pośrednio związanych z rolnictwem i gospodarką wiejską.

Mieszkańcy obszarów wiejskich powinni mieć lepszy dostęp do: usług publicznych, świadczeń zdrowotnych, szkoleń zawodowych, programów rozwoju nowych umiejętności (zwłaszcza cyfrowych) oraz wysokiej jakości edukacji. Dzięki temu można będzie zapobiec wyludnianiu się obszarów wiejskich i bardziej motywować ludzi do pozostawiania na wsi i wychowywania tam dzieci.

Nowe miejsca pracy i możliwości wzrostu gospodarczego mogą pojawić się na obszarach wiejskich także dzięki wspieraniu nowych łańcuchów wartości, takich jak: czysta energia, rozwój sektora biogospodarki, gospodarka o obiegu zamkniętym i ekoturystyka, a także kształcenie zawodowe i programy mające na celu rozwijanie nowych umiejętności.

Ciekawą propozycją przedstawioną w komunikacie KE będzie rozwój w całej UE tzw. inteligentnych wsi. Dzięki tej koncepcji społeczności lokalne na obszarach wiejskich będą mogły rozwiązywać problemy dotyczące m.in. niedostatecznego dostępu do internetu, możliwości zatrudnienia czy też świadczenia usług. Te społeczności i władze lokalne, które będą rozwijać koncepcję inteligentnych wsi poprzez np. nowe inwestycje, ulepszanie usług i infrastruktury, wsparcie innowacji czy tworzenie sieci kontaktów, będą mogły liczyć na zwiększone wsparcie finansowe ze strony KE.

Jakie jest miejsce badań naukowych i innowacji w przyszłej WPR?

Jeśli WPR ma być polityką nieulegającą dezaktualizacji, zasadnicze znaczenie będzie miało zwiększenie wsparcia badań naukowych, transferu wiedzy, doradztwa, wdrażania innowacji i nowych technologii.

Badania naukowe i innowacje to fundamentalne elementy postępu i gwarancja sprostania nowym wyzwaniom, w obliczu których stoją obszary wiejskie i sektor rolnictwa w UE, w wymiarze gospodarczym, środowiskowym i społecznym. Oznacza to, że od przyszłej WPR wymagane będzie jeszcze większe umocnienie synergii z polityką w obszarze badań naukowych i innowacji.

Rozwój technologiczny i cyfryzacja umożliwiają ogromne postępy w dziedzinie efektywnego gospodarowania zasobami, umacniając tym samym rolnictwo przyjazne środowisku i klimatowi. Absorpcja nowych technologii w sektorze rolnictwa utrzymuje się jednak na poziomie poniżej oczekiwań i nie przebiega w sposób równomierny w całej UE, a szczególną uwagę należy zwrócić na kwestię dostępu małych i średnich gospodarstw do technologii.

Również dostęp do rzetelnej, istotnej i nowej wiedzy jest w Unii bardzo nierówny. Taka sytuacja utrudnia skuteczne działanie niektórych instrumentów WPR, a także osłabia ogólną konkurencyjność sektora rolnictwa oraz jego potencjał rozwojowy. Z kolei zdolność WPR do zwiększenia przepływu wiedzy między partnerami z różnych części UE oznacza istotną wartość dodaną.

Europejskie partnerstwo innowacyjne na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (EIP AGRI) oraz europejskie partnerstwo innowacyjne w zakresie wody udowodniły swoją wartość w pobudzaniu sektora rolnictwa do innowacji. Nowoczesna WPR powinna wspierać zwiększanie roli usług doradztwa rolniczego. Aby ułatwić to zadanie, należy zwiększyć wsparcie dla partnerskiej wymiany, tworzenia sieci kontaktów i współpracy między rolnikami, w tym za pośrednictwem organizacji producentów.

Dlaczego WPR jest istotna z punktu widzenia ochrony środowiska?

Obszary rolnicze zajmują niemal połowę powierzchni lądowej UE i na całej tej powierzchni działalność rolnicza jest bardzo ściśle powiązana ze środowiskiem. Z jednej strony rolnictwo uzależnione jest od różnych zasobów naturalnych (gleby, wody, powietrza, różnorodności biologicznej) i w dużym stopniu od warunków klimatycznych, z drugiej natomiast – rolnictwo kształtuje otoczenie – nie tylko poprzez wykorzystanie zasobów naturalnych, lecz także kształtowanie i utrzymywanie krajobrazów, które są przejawem europejskiej różnorodności i miejscami występowania ważnych siedlisk dzikiej fauny i flory.

WPR ma do odegrania ważną rolę w doprowadzeniu do tego, by związki rolnictwa ze środowiskiem i klimatem były jak najbardziej wzajemnie korzystne. Priorytetem i podstawą działań ma być zrównoważony rozwój obszarów wiejskich. W niektórych przypadkach WPR stanowi też narzędzie wsparcia przedsiębiorstw prowadzących działalność pozarolniczą, które mogą mieć wpływ na środowisko, np. w sektorze leśnictwa i innych części biogospodarki.

W jaki sposób przyszła WPR będzie wspierać rolników w ochronie środowiska?

Obecna zielona struktura WPR, która opiera się głównie na komplementarnym wdrażaniu trzech różnych instrumentów polityki zasady wzajemnej zgodności, płatności bezpośrednich z tytułu zazieleniania oraz dobrowolnych działań rolno-środowiskowo-klimatycznych – zostanie zastąpiona, a wszystkie operacje zostaną zintegrowane w ramach bardziej ukierunkowanego, ambitniejszego, aczkolwiek elastycznego podejścia.

Według propozycji KE rolnicy otrzymujący wsparcie dochodu w ramach WPR będą zobowiązani do stosowania różnych praktyk korzystnych dla klimatu i środowiska. Państwa członkowskie określą szczegółowe warunki zgodnie z potrzebą osiągnięcia celów na szczeblu UE, ale także z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych, regionalnych i lokalnych. System ten będzie opierać się na mocnych stronach obecnej WPR, ale odpowiadające mu prawodawstwo UE będzie prostsze i złożone z mniejszej liczby zasad.

Działania przyjazne dla środowiska, które wykraczają poza ten podstawowy poziom dobrych praktyk, będą wspierane poprzez dobrowolne programy dla rolników. Również w tym zakresie państwa członkowskie będą odpowiedzialne za opracowanie programów w taki sposób, aby spełnić unijne cele, jednocześnie dostosowując środki do warunków krajowych, regionalnych i lokalnych.

Nowe warunki będą wymagały przestrzegania przez rolników zoptymalizowanego zestawu praktyk, zapewniających dostarczanie dóbr publicznych o charakterze środowiskowym i klimatycznym. Praktyki te byłyby następnie dokładniej definiowane przez państwa członkowskie, tak aby lepiej odzwierciedlały ich potrzeby w zakresie środowiska i klimatu, a jednocześnie zapewniały odpowiedni wkład tych praktyk w realizację celów uzgodnionych na poziomie unijnym. Państwa członkowskie musiałyby zapewnić osiągnięcie uzgodnionych celów oraz w rzetelny i wiarygodny sposób monitorować wyniki.

Takie podejście doprowadzi do uproszczenia – jedna warstwa wymogów dla płatności bezpośrednich, pojedynczy zestaw zasad zarządzania i kontroli oraz ograniczenie obciążenia administracyjnego dla państw członkowskich i samych rolników.

WPR będzie także kładła duży nacisk na uwolnienie potencjału badań naukowych i innowacji w celu poprawy skuteczności działań na rzecz środowiska i klimatu, w tym poprzez bardziej efektywne gospodarowanie zasobami.

Jak planuje się zapewnić równe warunki działania rolnikom, jeżeli to państwa członkowskie będą odpowiadać za zobowiązania środowiskowe?

W celu zapewnienia spójności z nadrzędnymi celami UE, wszystkie działania i cele zgłaszane przez państwo członkowskie będą jednak zatwierdzane przez Komisję w ramach działań na poziomie UE uzgodnionych jako element planu strategicznego WPR.

KE będzie przestrzegać zasady pomocniczości i dążyć do uproszczenia, a jej kontrola nad krajowymi/regionalnymi planami pozwoli uniknąć oczywistych błędów przy podejmowaniu decyzji i wdrażania rozwiązań nieprzystających do celów w zakresie skuteczności działania i podstawowych wymogów UE. Komisja będzie oceniać i zatwierdzać krajowe/regionalne plany strategiczne w taki sposób, aby zmaksymalizować wkład WPR w realizację celów i priorytetów UE i państw członkowskich w dziedzinie klimatu i energii. Takie działania mają istotne znaczenie w zapewnianiu we wszystkich państwach członkowskich wspólnego podejścia do realizacji celów związanych ze środowiskiem i zmianą klimatu.

Komisja zachowa ponadto swoją kluczową rolę strażniczki Traktatów i instytucji ponoszącej ostateczną odpowiedzialność za zarządzanie budżetem UE, natomiast w ramach procesu kontroli krajowych/regionalnych planów, będzie uważać na to, by unikać nadmiernej regulacji.

W jaki sposób reforma będzie uwzględniała obawy obywateli w odniesieniu do ekologii, zdrowia oraz marnowania żywności?

WPR jest jedną z polityk UE, która odpowiada na oczekiwania społeczne, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa i jakości żywności, ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt. Aktualne problemy nurtujące Europejczyków powinny również znaleźć swoje odzwierciedlenie w nowych instrumentach polityki rolnej.

Rolnicy to prawdziwi strażnicy systemów produkcji żywności, a wkład, jaki mogą wnieść w zrównoważony łańcuch dostaw zdrowej żywności, ma zatem kluczowe znaczenie. WPR musi w dalszym ciągu dbać o wysoką jakość i bezpieczeństwo żywności, m.in. poprzez modernizację zasad produkcji ekologicznej, stałe zwiększanie atrakcyjności oznaczeń geograficznych dla rolników i konsumentów oraz ułatwianie zarządzania tymi oznaczeniami, a także wspieranie realizacji celów dyrektywy w sprawie zrównoważonego stosowania pestycydów.

WPR powinna zyskać większą zdolność do zajmowania się zagadnieniami zdrowotnymi o kluczowym znaczeniu dla społeczeństwa, np. związanymi z opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe wskutek nieprawidłowego stosowania antybiotyków. WPR ma również odegrać rolę w promowaniu zdrowszego odżywiania i przyczynieniu się do zmniejszenia problemów otyłości oraz niedożywienia, poprzez wytwarzanie łatwo dostępnych dla obywateli UE produktów o wysokiej wartości odżywczej, takich jak owoce i warzywa. Kampanie mające na celu wspieranie zdrowych nawyków żywieniowych oraz zwiększenie spożycia owoców i warzyw powinny stanowić centralny punkt działań promocyjnych podejmowanych w ramach WPR. Zreformowana polityka rolna powinna także wspierać wykorzystanie nowych technologii oraz badań naukowych i innowacji w ograniczaniu zagrożeń dla zdrowia publicznego.

WPR powinna nadal wspierać produkty o szczególnych i cennych właściwościach, a także promować taką produkcję na arenie międzynarodowej. Istotne znaczenie może też mieć zapewnienie rolnikom pomocy w przewidywaniu zmian w nawykach żywieniowych i dostosowywaniu produkcji do sygnałów płynących z rynku i do wymagań konsumentów.

WPR może również pomóc ograniczyć marnowanie żywności poprzez stymulowanie lepszych praktyk produkcyjnych i przetwórczych (np. wspieranie nowych technologii, które wydłużają okres przydatności do spożycia lub mechanizmów pozwalających lepiej dopasować podaż do popytu), a także poprzez wspieranie inicjatyw, które przyczyniają się do tworzenia gospodarki o obiegu zamkniętym.

Wynikiem postępującego procesu globalizacji jest wydłużenie łańcuchów dostaw żywności, a co za tym idzie osłabienie pozycji przetargowej rolników. Jakie działania według KE powinny być pojęte w celu wzmocnienia tej pozycji?

Pozycja rolników w łańcuchu dostaw żywności jest w centrum zainteresowania WPR. Usprawnienie i skrócenie łańcuchów dostaw żywności ma bowiem istotne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego oraz odzwierciedla popyt konsumentów na wysoko jakościowe i łatwo rozpoznawalne produkty. Wyniki przeprowadzonych konsultacji publicznych wskazują, że 96% respondentów dostrzega konieczność poprawy pozycji rolników w łańcuchach wartości. Dlatego Komisja Europejska będzie w dalszym ciągu wspierać funkcjonowanie krótkich łańcuchów dostaw i rynków lokalnych oraz produkcję żywności regionalnej.

Komisja deklaruje też kontynuację działań w zakresie zwiększenia efektywności działania organizacji producentów rolnych. Rolnicy powinni angażować się w organizacje producentów, w tym spółdzielnie, zrzeszenia i organizacje międzybranżowe oraz wykorzystywać potencjał tych organizacji. Współpraca między rolnikami ma na celu wzmocnienie ich siły przetargowej, co pozwala im w większym stopniu korzystać z wartości

dodanej wytworzonych produktów i tym samym przyczynia się do zwiększenia konkurencyjności i korzyści rynkowych. Organizacje producentów mają szczególne znaczenie dla rolników prowadzących małe gospodarstwa, konieczne jest zatem, by były one odpowiednio zorganizowane i oferowały im interesujące możliwości.

Jak przyszła WPR będzie skuteczniej zapobiegać ryzyku i kryzysom w sektorze rolnym?

Ważnym zadaniem przyszłej WPR będzie sprostanie nowym wyzwaniom stojącymi przed sektorem rolnictwa (m.in. zmiany klimatyczne, ochrona środowiska, ryzyka cenowe, zdrowie i bezpieczeństwo). Istotnym zatem będzie przygotowanie dla sektora rolnictwa solidnych ram skutecznego zapobiegania ryzyku i kryzysom lub radzenia sobie z nimi, a jednocześnie dostarczenie odpowiednich zachęt przyciągających prywatne inicjatywy. Przyszła WPR powinna ułatwić rolnikom dostęp m.in. do prywatnych ubezpieczeń (np. ubezpieczenia klimatycznego) i narzędzi zarządzania ryzykiem (np. funduszy inwestycyjnych, narzędzi do zapobiegawczego gromadzenia oszczędności), które skutecznie i efektywnie będą reagować na różne poziomy zagrożenia, przed którymi będą stawać rolnicy.

Potrzebną wiedzę na temat korzyści płynących z korzystania z instrumentów zarządzania ryzykiem, rolnicy będą mogli poszerzyć dzięki szkoleniom w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, inicjatywom związanym z transferem wiedzy oraz poprzez włączenie w usługi doradztwa rolniczego. Ponadto planowane jest powstanie unijnej platformy dotyczącej zarządzania ryzykiem, która zapewni rolnikom, organom publicznym i innym zainteresowanym, specjalne forum wymiany doświadczeń i najlepszych praktyk w celu poprawy wdrażania istniejących narzędzi.

WPR jest coraz bardziej zależna od czynników zewnętrznych. Jak reforma WPR ma uwzględnić takie współczesne wyzwania, jak globalizacja, liberalizacja handlu czy migracja?

WPR to polityka dla UE, która bezsprzecznie ma globalne następstwa i powiązania. Poprzez zewnętrzne strategie polityczne i instrumenty UE zdecydowanie wspiera kraje partnerskie w osiągnięciu tych samych celów. Pod tym względem WPR jest i będzie spójna z unijną polityką rozwoju, w której uznaje się istotną rolę zrównoważonego rolnictwa w eliminacji ubóstwa i zrównoważonym rozwoju w krajach rozwijających się, a także wspiera się rozwój rynków rolnych i łańcuchów wartości sprzyjających włączeniu społecznemu, które przynoszą korzyści ubogim i wspierają przemysł rolny w tworzeniu miejsc pracy.

Postępująca liberalizacja handlu i zwiększony udział w globalnych łańcuchach wartości umożliwią unijnemu sektorowi rolno-spożywczemu dalsze zwiększanie eksportu w odpowiedzi na rosnący na całym świecie popyt ze strony klasy średniej, a także zmiany w nawykach żywieniowych. Co się tyczy obywateli, dalszy wzrost w handlu międzynarodowym sprawi, że żywność będzie bardziej dostępna i różnorodna, a jej ceny bardziej przystępne.

Wsparciem otwartego handlu będzie utrzymywanie zgodności środków WPR z międzynarodowym prawem. Jednocześnie nie można zapominać, że określone sektory rolnictwa nie są w stanie wytrzymać pełnej liberalizacji handlu ani niczym nieograniczonej konkurencji z importowanymi produktami. Dlatego też musimy nadal w należyty sposób uznawać i uwzględniać wrażliwość tego rodzaju produktów w trakcie negocjacji handlowych, a także badać sposoby wyrównywania dysproporcji geograficznych, jeśli chodzi o rozkład pozytywnych i negatywnych skutków, które sektor rolnictwa w Unii odczuwa w następstwie zawieranych przez UE umów handlowych.

Obecnie UE boryka się z ograniczeniami eksportu ze strony wielu ważnych rynków rolno-spożywczych państw trzecich z uwagi na nieuzasadnione bariery sanitarne i fitosanitarne. UE będzie nadal dążyć do uczciwych i wyważonych relacji z naszymi partnerami handlowymi, a wysokie standardy UE w żadnym razie nie zostaną obniżone.

Przyszła WPR musi zająć się też kwestią podstawowych przyczyn migracji. Doświadczenie w funkcjonowaniu WPR powinno być wykorzystywane do wsparcia rozwoju własnego sektora rolno-spożywczego w regionach pochodzenia i tranzytu migrantów. Planuje się kontynuować projekty dotyczące szkolenia młodych rolników z tych regionów, a także pogłębić współpracę w zakresie badań naukowych i innowacji w dziedzinie rolnictwa. Poprzez środki rozwoju obszarów wiejskich WPR może służyć też wspieraniu legalnych migrantów, a w szczególności uchodźców, przy osiedlaniu się i integracji ze europejskimi społecznościami wiejskimi.

WPR a budżet UE – dlaczego w komunikacie nie ma informacji o finansowaniu polityki rolnej w kolejnej perspektywie finansowej?

Na WPR przeznaczanych jest ok. 40% budżetu UE. Wynika to z faktu, że rolnictwo to jeden z niewielu obszarów, w których wspólna polityka finansowana jest głównie ze środków unijnych w przeciwieństwie do większości innych obszarów, które finansowane są głównie przez państwa członkowskie. W związku z tym wydatki na WPR stanowią w rzeczywistości mniej niż 1% całości wydatków publicznych wszystkich państw UE. W obecnych ramach finansowych na lata 2014-2020 z WPR przeznaczonych zostanie około 400 mld euro na finansowanie środków wspierania rynku, płatności bezpośrednich dla rolników oraz programów rozwoju obszarów wiejskich.

W komunikacie KE nie omówiono szczegółowo niektórych kwestii, w tym przyszłego budżetu na WPR. Ma to związek z tym, że w komunikacie zwrócono przede wszystkim uwagę na stojące przed WPR wyzwania oraz przedstawiono kierunki i określono możliwości dalszego jej funkcjonowania. Bardzo ważnym priorytetem podczas negocjacji budżetowych powinno być dążenie do zminimalizowania negatywnych skutków finansowych wyjścia Wielkiej Brytanii z UE i ich wpływu na przyszłe wieloletnie ramy finansowe (WRF). Dlatego też w najbliższym czasie prowadzona będzie szeroko zakrojona debata oraz dalsze prace nad przedstawionymi propozycjami, które docelowo mają doprowadzić do określenia przyszłego budżetu rolnego po 2020 r. Przewiduje się, że nastąpi to w maju 2018 r. Wtedy to zostaną ogłoszone propozycje KE dotyczące kolejnych wieloletnich ram finansowych.

Kolejne etapy prac – kalendarium

W nadchodzących miesiącach prowadzone będą dalsze dyskusje oraz prace nad konkretnymi celami i przyszłą strukturą polityki rolnej. Równolegle toczyć się będzie dyskusja dotycząca opracowania kolejnych wieloletnich ram finansowych. Analizowane będą oceny skutków różnych wariantów budżetowych, z wykorzystaniem informacji i danych zebranych od zainteresowanych stron oraz obywateli UE (np. w ramach konsultacji publicznych przeprowadzonych w 2017 r.). W lutym 2018 r. na posiedzeniu Rady Europejskiej będą omawiane m.in kwestie przyszłego budżetu, by następnie w maju 2018 r. Komisja Europejska mogła przedstawić wniosek dotyczący kolejnych ram finansowych. Wnioski legislacyjne w sprawie przyszłej WPR są spodziewane przed latem 2018 r.

Zapytania dotyczące Komunikatu oraz innych zagadnień związanych z reformą Wspólnej Polityki Rolnej prosimy kierować pod adres:

Zespół Analityczny Polityki Rolnej przy Przewodniczącym Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi Parlamentu Europejskiego

Ul. Świętokrzyska 20 pok. 202 00-002 Warszawa e-mail:
zespolanalytyczny@gmail.com

Komentarz dla „Parliament Magazine” w sprawie przyszłości WPR po 2020

W dniu 29 listopada komisarz ds. rolnictwa Phil Hogan przedstawił komunikat „Przyszłość rolnictwa i produkcji żywności” uwzględniający wynik konsultacji publicznych oraz prezentujący wizję Komisji co do przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) po 2020 r. Tego samego dnia mieliśmy okazję debatować w tej sprawie z Panem komisarzem na forum Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wydaje się, że w środowisku rolniczym istnieje zgodność co do potrzeby przeprowadzenia w WPR zmian ewolucyjnych, a nie rewolucyjnych, co wynika ze specyfiki rolnictwa. Konieczne jest przede wszystkim wzmocnienie możliwości reagowania naszego rolnictwa na pojawiających się nowe wyzwania. Postępująca globalizacja, cyfryzacja i liberalizacja gospodarki światowej sprawiają, że WPR w coraz większym stopniu uzależniona jest od czynników zewnętrznych, na które rolnicy nie mają wpływu. Konieczne jest zatem uwspólnotowanie globalnego rynku rolnego poprzez ujednocianie standardów i wyrównywanie warunków konkurencji. Nasz sektor rolny wymaga także stworzenia pewnego rodzaju osłony przed niespodziewanymi wydarzeniami natury politycznej, jak np. embargo rosyjskie.

Wchodząc w kolejną fazę prac nad zmianami w WPR należy najpierw dokonać analizy ponad 55letniego dorobku tej polityki oraz diagnozy obecnej sytuacji na wsi. Widzimy ewolucję, jaką przeszło europejskie rolnictwo w ostatnich latach. Z jednej strony szcycimy się mianem największego eksportera żywności na świecie i rekordową nadwyżką w handlu rolno-żywnościowym. Nasze rolnictwo jest też obecnie bardziej zrównoważone, lepiej odpowiada na potrzeby ochrony środowiska, klimatu czy bioróżnorodności. Równocześnie jednak nadal występują problemy niskich i niepewnych dochodów rolniczych, pogłębia się problem wyludniania się wsi oraz braku zastępowalności pokoleń w gospodarstwach.

Widać więc, że praca w rolnictwie jest coraz mniej atrakcyjna dla młodych ludzi, co oprócz braku odpowiednich dochodów i stabilności wynika również z jej dużej uciążliwości, pomimo postępu technicznego, który się dokonał. Aby to zmienić konieczne jest m.in. zwiększenie nakładów na rozwój infrastruktury technicznej i społecznej na wsi. Należy też w większym stopniu wykorzystywać ogromny potencjał, jaki mają obszary wiejskie w zakresie tworzenia miejsc pracy w zielonej gospodarce, tj. głównie w obszarze odnawialnych źródeł energii.

Dotychczasowa polityka rolna UE w niewielkim stopniu uwzględniała występujące zróżnicowanie europejskiego rolnictwa, wynikające nie tylko z uwarunkowań naturalnych ale też społecznych i historycznych. Dlatego z zadowoleniem przyjąłem propozycję Komisji zmierzającą do dania krajom członkowskim i regionom większej elastyczności w dopasowywaniu instrumentów WPR do swoich specyficznych potrzeb. W komunikacie proponowane jest nowe podejście zakładające **odejście od obecnego systemu zgodności na rzecz oceny wyników w realizacji celów ustanowionych na poziomie UE. Instrumenty realizacji tych celów miałyby być uzgadniane między Komisją a danym państwem członkowskim i zapisywane w tzw. planie strategicznym.** Z pewnością przejście do nowego systemu będzie wymagało czasu na dostosowanie i należy spodziewać się, przynajmniej na początku pewnych trudności.

Obawy w Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi budzi też ewentualne zaangażowanie innych Dyrekcji Generalnych Komisji w proces negocjacji planów strategicznych, co może znacząco utrudnić i opóźnić ich przyjmowanie. W swoim komunikacie Komisja Europejska **proponuje zarzucenie kontrowersyjnego i skomplikowanego systemu zazielenienia na rzecz ukierunkowania całej WPR na realizację zobowiązań UE w obszarze ochrony środowiska, klimatu czy zrównoważonego rozwoju.** Na razie jest jeszcze zbyt wcześnie, aby dokonywać oceny dość ogólnych założeń Komisji w tym obszarze. Należy jednak powtórzyć wezwanie do rozsądnej polityki rolno-środowiskowej. W Europie mamy najwyższe standardy z tym zakresie na świecie, co jednak znacząco zmniejsza naszą konkurencyjność na rynku globalnym w warunkach wolnego handlu. Nieprzemysłane

decyzje w obszarze wymogów środowiskowych mogłyby dodatkowo pogorszyć sytuację naszych producentów.

W mojej ocenie w komunikacie Komisji przedstawia się zbyt mało odpowiedzi na najważniejsze pytania, o których wspomniałem na początku, tj. m.in.

- **Dlaczego młodzi ludzie nie chcą pracować w rolnictwie?**
- **Jak zmniejszyć dysproporcje w dochodach rolników oraz innych grup zawodowych, które obecnie wynoszą średnio ok. 50%?**
- **Jak poprawić jakość życia na wsi, aby zatrzymać jej wyludnianie?**

Komisja nie przedstawiła również pomysłów na zapobieganie w przyszłości zawirowaniom cenowym na rynkach rolnych, co było naszym postulatem przy okazji niedawnych kryzysów w mleczarstwie, na rynku wieprzowiny czy ogrodnictwym. W tym zakresie konieczne jest naprawienie błędu z reformy w 2013 r., jakim było zbyt ograniczenie tradycyjnych instrumentów interwencji na rzecz tzw. siatki bezpieczeństwa. Wydaje się, że w obliczu dużych trudności na rynkach rolnych, z jakimi mieliśmy do czynienia w ostatnim okresie konieczny jest przywrócenie wybranych tradycyjnych form interwencji.

Dużym problemem pozostaje nadal brak zrozumienia w społeczeństwie specyfiki i znaczenia rolnictwa. Musimy tłumaczyć obywatelom UE, że **bezpieczeństwo żywnościowe nie jest dane raz na zawsze**, a jego zapewnienie, szczególnie w obecnym niestabilnym otoczeniu międzynarodowym wymaga utrzymania produkcji rolnej w Europie. To z kolei wymaga dotacji publicznych, ponieważ, jak już wspomniałem **wysokie standardy i wymogi, jakie postawiliśmy naszym rolnikom znacząco podnoszą koszty i zmniejszają ich konkurencyjność**. Potrzebna jest więc pewnego rodzaju umowa społeczna, na mocy której podtrzymujemy europejski, zrównoważony model rolnictwa, który produkuje dobrą jakościowo i zdrową żywność przy poszanowaniu środowiska i klimatu ale w zamian rolnicy są odpowiednio wynagradzani za dobra publiczne, których dostarczają.

Komunikat Komisji jest kolejnym krokiem w kierunku modernizacji WPR, lecz nadal jeszcze znajdujemy się na początku drogi, która będzie zapewne naznaczona wieloma trudnościami. Przedstawiony dokument tworzy pewnego rodzaju ramy, które teraz będą musiały zostać wypełnione treścią przez państwa członkowskie, rolników, różne instytucje, organizacje itd. Konkretnie propozycje legislacyjne w sprawie reformy mają zostać przedstawione wiosną 2018 r. po wyjaśnieniu problemu poziomu finansowania WPR, tj. po ogłoszeniu projektu kolejnych Wieloletnich Ram Finansowych UE.

Czesław Siekierski

DR CZESŁAW SIEKIERSKI

W Parlamencie Europejskim od 2004, zasiada we frakcji Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańskich Demokratów). **Obecnie Przewodniczący Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi** od 2014r., wcześniej I Wiceprzewodniczący.

Pracuje także w Komisji Gospodarczej i Monetarnej oraz Delegacjach do spraw stosunków z Kanadą i Chińską Republiką Ludową.

W latach 1997-2004 poseł na sejm RP.

Pełnił m.in. funkcje:

- Sekretarza Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi(2001-2003),
- Pełnomocnika Rządu do Przygotowania Polskiego Rolnictwa do Integracji z Unią Europejską.
- Członek m.in. Komisji Integracji Europejskiej Sejmu (1997-2004), Parlamentarnej Komisji Wspólnej Parlamentu Polskiego i Parlamentu Europejskiego (1997-2001),
- Wiceprzewodniczący Komisji Gospodarki (1997-2001),
- Obserwator Sejmu RP w Parlamencie Europejskim (2003-2004).

Doktor nauk ekonomiczno-rolniczych, nauczyciel akademicki, autor wielu publikacji naukowych i popularnonaukowych w Szkole Głównej Gospodarstwa Wiejskiego (SGGW) w Warszawie. Jako Dyrektor Fundacji Programów Pomocy dla Rolnictwa (1994-1998) **miał duży wkład w działania zmierzające do przygotowania polskiej wsi i rolnictwa do integracji z Unią Europejską.**

Przynależy do Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa, Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego oraz Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierowania.

Odnaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1997).

Twórca i szef think tanku PSL - Instytutu Politycznego im. Macieja Rataja. Przewodniczący Rady Programowej kwartalnika społeczno-politycznego REALIA. Członek Naczelnego Komitetu Wykonawczego PSL.

www.siekierski.pl